

De code als basis voor verantwoordelijk gedrag in een maatschappelijke context

Advies Evaluatiecommissie Governancecode
Woningcorporaties (EC-GCW)

18 juni 2024

Advies 1 van de Commissie EC-GCW: de code niet teveel veranderen, maar meer doorleven

- De GCW is in de basis goed, maar moet door de gebruikers meer doorleefd en meer bewust gehanteerd worden
 - Zowel op het niveau van de individuele corporatie als de sector als geheel
 - Zowel op het niveau van bestuur en toezicht als door de medewerkers
- De code is namelijk een basis voor verantwoordelijk en bewust gedrag in een maatschappelijke context
 - De code is principle based en moet geen afvinklijst zijn bij verantwoording
 - Waarbij hoort: laat niets onbesproken, signaleer, meld, reflecteer en verantwoord!
- Advies: blijf qua opbouw en indeling dus dicht bij de GCW2020, waarbij :
 - Geef (in de preambule) meer richting aan de wijze waarop de code moet worden gehanteerd, besproken en doorleefd
 - Creëer meer bewustzijn op de maatschappelijke positie en context waarin woningcorporaties werken

Advies 2 van de Commissie EC-GCW : maak de code meer compact, toegankelijk en actueel met meer nadruk op verantwoording (1)

- De Commissie heeft de volgende verdiepende adviezen doorgevoerd in de GCW2024:
 - Neem minder ‘pas toe’ regels op om ‘afvinken’ te beperken en het zelfregulerende karakter te versterken
 - Laat ‘pas toe’ regels óók uitleggen (‘pas toe én leg uit’), ook om ‘afvinken’ te beperken
 - Maak de code compacter en minder gedetailleerd. Actualiseren, toegankelijker maken en goede toelichtingen opnemen (die geen onderdeel uitmaken van de code). Verkort en vereenvoudig daartoe de bepalingen met dezelfde effectiviteit en maak duidelijker onderscheid tussen norm (bepaling) en toelichting
 - (De Toelichting in de code is geen onderdeel van de code, maar heeft wel betekenis en kan de Commissie GCW helpen bij het toetsen van klachten van belanghebbenden en van toetsingsverzoeken van corporaties of Aedes/VTW aan de code)
 - Maak niet (nóg) meer regels, zoals voor belangenverstrengeling, maar verduidelijk begrippen conform opdracht aan de Commissie. (In de code is hier invulling aan gegeven in de bepalingen 1.5, 3.10 en 3.11)
 - (Vervolg)

Advies 2 van de Commissie EC-GCW : maak de code meer compact, toegankelijk en actueel met meer nadruk op verantwoording (2)

- (Vervolg)
 - Anticipeer op nieuwe ontwikkelingen, houd rekening met bestaande trends in de maatschappij en vergroot de wendbaarheid van de code naar de toekomst. Introduceer daarom sturingsprincipes als 'sociale veiligheid' en inclusiviteit; en hedendaagse begrippen als duurzaam/leefomgeving, cybersecurity/AI-risico's
 - Herhaal zo min mogelijk wet- en regelgeving; benadruk het principe dat corporaties de vigerende wet- en regelgeving naleven en handelen volgens eigen statuten en reglementen
 - Maak voor de maatschappelijke opdracht, de dialoog met belanghebbenden en risico(beheersing) (principes 1, 4 en 5) de gehele corporatie verantwoordelijk; niet alleen bestuur en RvC

Advies 3 van de Commissie EC-GCW: faciliteer de structurele dialoog, zorg voor structurele terugkoppeling in de sector

- De code 'leeft' als het bestuur, het interne toezicht en alle betrokkenen bij de corporatie zowel op sectorniveau als het niveau van de eigen corporatie een continue en respectvolle dialoog voeren over de toepassing ervan in de praktijk
- Aedes en VTW bevorderen, faciliteren en stimuleren deze dialoog op sectorniveau
- Aedes en VTW richten daarnaast een periodieke monitoring van de naleving van de code in
- De Commissie Governancecode Woningcorporaties is er voor vragen over uitleg of toepassing van de code en met klachten over de naleving van de code

Verantwoording proces EC-GCW (1)

- De Commissie bestond uit zeven ervarings- en inhoudsdeskundigen:
 - Rob Donninger , adviseur Commissie namens NVBW (lid bestuur NVBW; directeur bestuurder SSH; lid RvT bij een zorgorganisatie)
 - Chantal Droste, lid Commissie (lid bestuur Aedes; directeur bestuurder Elkien)
 - Eric Helder, lid Commissie (voorzitter Commissie Governancecode Woningcorporaties; staatsraad in de Afdeling advisering Raad van State)
 - Bart de Jonge, secretaris Commissie vanuit Aedes (belangenbehartiger juridische zaken en regiobelangenbehartiger regio Noord-Nederland; docent bouw- en huurrecht)
 - Ingrid van der Kraan, secretaris Commissie vanuit de VTW (senior beleidsmedewerker)
 - Bert Krikke, lid Commissie (vicevoorzitter bestuur VTW; lid RvC bij corporaties Woonbedrijf ieder1, Wooninvest en Volkshuisvesting Arnhem; lid RvT De Nieuwe Oost; directeur Cirkelstad)
 - Stefan Peij, voorzitter Commissie (directeur Governance Academy)

Verantwoording proces EC-GCW (2)

- De opdracht vanuit Aedes en VTW aan de EC was de GCW te evalueren:
 - Aansluiting bij huidige tijd
 - Voldoende duidelijk (m.n. enkele specifieke begrippen als '(schijn van) belangenverstrengeling' en 'maatschappelijke voorbeeldfunctie')
 - Meenemen van actuele handreikingen e.d. (waarbij de verantwoordelijkheid voor de inhoud bij de uitgevende partij ligt)
 - Betrekken van achterbannen en belanghebbenden
 - Aandacht voor wijze van naleving
 - Concreet advies over aanpassing GCW

Opdrachtschrijving

De commissie wordt gevraagd de huidige Governancecode Woningcorporaties 2020 te evalueren. Hierbij zal worden onderzocht of de principes van de Governancecode, en de normen en regels waarin deze principes tot uitdrukking komen, nog aansluiten bij de huidige tijd en voldoende duidelijk zijn.

Naast de ervaringen van andere sectoren (met name de zorg en bedrijfsleven) dient hierbij ook de onlangs gepubliceerde 'handreiking opnieuw beoordelen vastgoedbezit' worden meegenomen.

De commissie verkent in haar evaluatie in het bijzonder de mogelijkheden om:

1. het begrip '(schijn van) belangenverstrengeling', zoals in de Governancecode Woningcorporaties 2020 geformuleerd in artikelen 1.4, 3.6, 3.7, 3.26 en 3.27 te verduidelijken.
2. het begrip 'maatschappelijke voorbeeldfunctie' zoals in de Governancecode Woningcorporaties 2020 geformuleerd in Principe 1 en artikel 1.2 te verduidelijken.

Daarnaast dient hierbij ook aandacht te worden besteed aan de wijze van naleving van de Governancecode, in het bijzonder hoe hiermee van 2020 tot op heden is omgegaan en hoe het toezicht daarop is georganiseerd.

De evaluatie dient te resulteren in een concreet advies van de commissie aan de besturen van Aedes en VTW over hoe de (uitleg van de) Governancecode aangepast dient te worden, zodat deze beter aansluit bij de huidige tijd.

De commissie heeft daarbij oog voor het feit dat de Governancecode op principes is gebaseerd.

Verantwoording proces EC-GCW (3)

- Commissie heeft vijfmaal vergaderd, waarvan 1x online en 1x in petit comité (inzake survey). In deze vergaderingen is besproken:
 - De opdracht en het proces om tot een advies te komen
 - De huidige situatie in en buiten de corporatiesector en mogelijke consequenties voor de code
 - De discussie over privévastgoedbezit in de corporatiesector en mogelijke consequenties voor de code
 - Het toetsen door de Commissie GCW aan de code en mogelijke consequenties voor de code
 - De verhouding tussen en het belang van 'pas toe'-bepalingen en 'pas toe of leg uit'-bepalingen en mogelijke consequenties voor de code
 - De opzet, aanpak en verwerking van de survey
 - De uitkomsten van de survey en mogelijke consequenties voor de code
 - De ingekomen stukken en mogelijke consequenties voor de code
 - De (concept) adviezen en aangepaste code
- Van alle vergaderingen zijn notulen opgemaakt

Verantwoording proces EC-GCW (4)

- Achterbannen en belanghebbenden zijn betrokken middels:
 - de survey (252 respondenten)
 - de klankbordgroep VTW (elf leden) die voorafgaand aan iedere vergadering van de EC-GCW bijeen kwam en notulen deelde
 - input van de Aedes en VTW besturen die prealabele adviezen van de Commissie bespraken in hun reguliere vergaderingen
 - brieven van woningcorporaties en NBA

Bijlage: uitkomsten survey

- Survey was een belangrijk kanaal voor ‘luisteren’ door de Commissie en voor het geven van input vanuit de gehele sector
- De survey had 252 respondenten
 - Waarvan 109 leden / voorzitters RvC, 90 bestuurders en 53 secretarissen van bestuur en/of RvC
- Antwoorden van de drie groepen respondenten lopen principieel niet ver uiteen; over het algemeen zijn RvC-leden wat optimistischer
- Belangrijkste conclusies uit de survey:
 - Nadruk op integriteit, maatschappelijke verantwoordelijkheid en doelmatigheid, waarbij aanspreekbaarheid en naleving belangrijk worden gevonden
 - Naleving van en bekendheid met code is redelijk, verantwoording onvoldoende
 - Code kan duidelijker, gestructureerder en meer toepasbaar
 - De code sluit redelijk goed aan bij geldende regels en richtlijnen en maatschappelijke ontwikkelingen; minder bij actuele behoeften

vereniging van
woningcorporaties

vereniging van toezichhouders in woningcorporaties

GOVERNANCE
Academy

Governance Academy
Parc Broekhuizen, Oranjerie
Broekhuizerlaan 3
3956 NS Leersum

info@governanceacademy.nl
0343 - 47 61 73

governanceacademy.nl